

Sarkis

Edirnekâri Çerçevesi Beş İkona

3 EYLÜL-12 EKİM 2025

DIRIMART DOLAPDERE

İK.311, Afife, July 2025, 2025
(detay)

Custom-made dye and fingerprints
on the mirror in an 18th-19th-
century Edirnekâri frame
184 x 97 x 5 cm

Dirimart, Sarkis'in galerideki yeni kişisel sergisi *Edirnekâri Çerçevesi Beş İkona*'yı duyurmaktan mutluluk duyar. Sanatçının hafıza, zaman ve mekân üzerine uzun soluklu araştırmalarının bir devamı niteliğindeki bu sergi, 1989 yılında Maçka Sanat Galerisi'nde açtığı *Savaş Meleği* adlı tek yapıtlık sergiye ve o dönemde suluboyayla gerçekleştirdiği, dokunma eylemiyle vücut bulan ikonalara referans veriyor. Sarkis'in bu süreçte parmak izini bir boya aracı olarak kullanmaya başladığı bu kendine özgü tekniği, Santa Croce Bazilikası'na (Floransa, İtalya) yönelik derin ilgisiyle bu sergide ortak bir zeminde buluşuyor.

Sergi, 19. ve 20. yüzyıllara tarihlenen, Anadolu ve Şam kökenli mimari unsurlar taşıyan Edirnekâri çerçevelerden yola çıkıyor. Sarkis, bu özgün ahşap çerçevelerin içine yerleştirdiği aynaların yüzeyini, onlara parmaklarına sürdüğü özel boylarla doğrudan temas ederek dönüştürüyor; bu müdahalesiyle, çerçevelerin tarihi ile bugün buluşturan bir yüzey kurguluyor. Böylece ayna, sadece yansıtan değil, hafızayı da içinde barındıran bir yüzey olarak yeni bir varlık kazanıyor.

Sarkis, bu yeni yapıtlarında, Santa Croce'de 1966 yılında yaşanan yıkıcı sel felaketinden sonra Cimabue Haçı'nın restorasyonunda başvuru soyut ve onarıcı yaklaşımı açık bir referans olarak benimsiyor. Bu restorasyonda, kaybolan renkler noktasal fırça darbeleriyle tamamlanmış, eksikler gizlenmemişti. Restoratörler, sel sularında çözülmüş boya parçacıklarını mikroskopik düzeyde tespit etmiş; buharlaştırma yoluyla pigmentlerine ayırtmış ve aynı bileşimlerle boşlukları yeniden yapılandırmıştı. Santa Croce'deki restorasyon yaklaşımını bir izlek olarak benimseyen Sarkis, titiz bir araştırma süreciyle Edirnekâri çerçeveler üzerindeki döneme özgü ve zamanla eskiyen boyları, güncel içerik ve pigmentlerle yenileyerek günümüze taşıyor ve onları yeniden doğuşun bir parçası haline getiriyor.

İki yüzyıllık geçmişin izlerini taşıyan Edirnekâri çerçeveler, 2024 yılında, boya yüzeyleri zamanla solmuş ve dokuları dönüşmüş bir halde galeriye ulaştı. Bu süreçte Sarkis, Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Merkezi işbirliğiyle, çerçevelerde kullanılan boyların pigmentlerinin kimyasal analizini gerçekleştirdi. Analizler, 19. ve 21. yüzyıllarda kullanılan boyların içerik farklılıklarını ortaya koyarken, özellikle 21. yüzyılda –kurşun gibi– bugün artık kullanılmayan pigmentlerin yerini alan yeni bileşimlerini sürdürdü. Sonrasında, bu analizlerin sonuçlarına dayanarak Cadence Boya işbirliğiyle sergiye özel olarak üretilen boylar, aynaların yüzeyiyle tam uyum sağlarken, Edirnekâri çerçevelerdeki renklerin ilk uygulandıkları günkü canlılık ve tazeliğine yeniden ulaşılmasını mümkün kıldı. Sarkis'in, aynaların yüzeyine bıraktığı parmak izlerini yalnızca bir boya tekniği olarak değil, aynı zamanda bir temas, bir tanıklık, bir hafıza izi olarak kullandığı bu yapıtlar, sanatçının geçmişin estetik ve materyal bilgisini korurken onları yeniden üretme amacının devamında, ne tamamen geçmişe sadık kopyalara ne de tümüyle yeniye yönelmiş bir yüzeylere –ikisinin bir aradlığında, zamanla kurulan bir bağa– dönüştü.

Edirne'den ve Şam'dan gelen çerçeveler sadece mimari objeler olarak değil, zamanın kendisinin tanıkları olarak sergide yer buluyor. Edirnekâri süslemeler, Osmanlı coğrafyasındaki kültürel yayılım ve estetik hafızanın taşıyıcıları olarak geçmişin görsel dilini bugünün duyuşal deneyimiyle buluşturuyor. Sergideki aynalar, izleyiciye kendini görmekten çok, görmeyi düşünmek için bir alan açıyor. Sarkis'in ekibiyle birlikte resmettiği parmak izleri, ne bir portre sunuyor ne de doğrudan bir yansıma: Her ikona,

DIRIMART

belleğin sahnesinde zamanın durduğu ama anlamın devindiği bir âna dönüşüyor; birer oyuncu gibi, izleyiciyle karşılaşmaya hazırlanıyor. Bu ikonalar, üretildikleri dönemin ruhuna bir selam niteliğinde, 19. yüzyıl ve 20. yüzyıl Edirnesi'nin çokkültürlü yaşamını yansıtacak farklı kadın isimlerinden esinle adlandırılıyor. Her biri, yalnızca bir nesne değil, çokkatmanlı kültürel geçmişin, dokunulmuş imgelerin ve yeniden kurulmuş hafızanın taşıyıcıları olarak varlık kazanıyor.

Edirnekâri Çerçeveli Beş İkona, Sarkis'in parmak izleriyle bedenselleştirdiği; pigmentler, çerçeveler ve yansımalar aracılığıyla zamanın farklı katmanlarını üst üste getirdiği bir hafıza sahnesine dönüşüyor. Sergi, 3 Eylül–12 Ekim 2025 tarihleri arasında Dirimart Dolapdere'de ziyaret edilebilir.

Sarkis (d. 1938, İstanbul) Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun oldu. 1960 yılında İstanbul Sanat Galerisi'nde ilk kişisel sergisini gerçekleştirdi. 1964'te Paris'e yerleşti. Eserleri Centre Pompidou, Paris; Guggenheim, New York; Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris; Kunst-und Ausstellungshalle, Bonn; Louvre Müzesi, Paris; Bode Müzesi, Berlin; Fondazione MAXXI ve Kunsthalle Düsseldorf gibi önde gelen kurumlarda sergilendi. 2015'te 56. Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nda Türkiye'yi temsil etti. Son dönem kişisel sergileri arasında *Future Lies Ahead 1993–2023*, Daejeon Museum of Art, Daejeon (2023); *85 Çığlık: Munch'tan Sonra*, Dirimart, İstanbul (2023); *7 Tage 7 Nächte*, Kunsthalle Baden-Baden, Baden-Baden (2023); *SONSUZ*, Arter, İstanbul (2023); *Çaylak Sokak*, Arter, İstanbul (2019); *Ayna*, Dirimart, İstanbul (2017) ve *L'ouverture*, İstanbul Modern, İstanbul (2009) yer alıyor. Katıldığı önemli sergi ve bienaller arasında 6. Mardin Bienali, Mardin (2024); 2., 4. ve 14. İstanbul Bienali (1989, 1995, 2015); 10. Liyon Bienali, Liyon (2010); 2. Moskova Bienali, Moskova (2007); 3. Şanghay Bienali, Şanghay (2000); 4. ve 8. Sidney Bienali, Sidney (1982, 1990); documenta VI ve VII, Kassel (1977, 1982) ve *When Attitudes Become Form*, Kunsthalle Bern (1969) bulunuyor. Sanatçı ayrıca 2015 yılında Ermenistan Pavyonu'nun grup sergisinde yer aldı. Sarkis'in eserleri Centre Pompidou, Paris; MAMCO, İsviçre ve İstanbul Modern'in yanı sıra çeşitli özel koleksiyonlarda yer alıyor. Sarkis Paris'te yaşıyor ve çalışıyor.

For more information, please contact the gallery at press@dirimart.com or +90 212 232 66 66. All images are protected by copyright law and may not be used without the gallery's approval.

press@dirimart.com
dirimart.com

DIRIMART DOLAPDERE
Irmak Caddesi 1-9
34440 Dolapdere İstanbul
+90 212 232 66 66

DIRIMART PERA
Meşrutiyet Caddesi 99
34430 Beyoğlu İstanbul

DIRIMART LONDON
Meşrutiyet Caddesi 99
34430 Beyoğlu İstanbul